

**Monitoring opakovaných a systémových problémů řešených
členskými občanskými poradnami Asociace občanských poraden
ve druhém čtvrtletí roku 2024 v následujících oblastech:
sociální dávky, starobní a invalidní důchody, dluhy, bydlení,
pracovněprávní problematika, rodina**

Úřad vlády České republiky

srpen 2024

**Zpracovali: Mgr. Andrea Kuželová, Mgr. Hynek Kalvoda, PhD. Melanie Zajacová,
PhDr. na základě statistických a kazuistických dat od členských občanských poraden
Asociace občanských poraden**

Obsah

1. Úvod	3
2. Sociální dávky.....	5
3. Starobní a invalidní důchod	8
4. Dluhy	11
5. Bydlení	17
6. Pracovněprávní problematika	20
7. Rodina	23
8. Další oblasti.....	25
9. Kazuistiky	26

1. Úvod

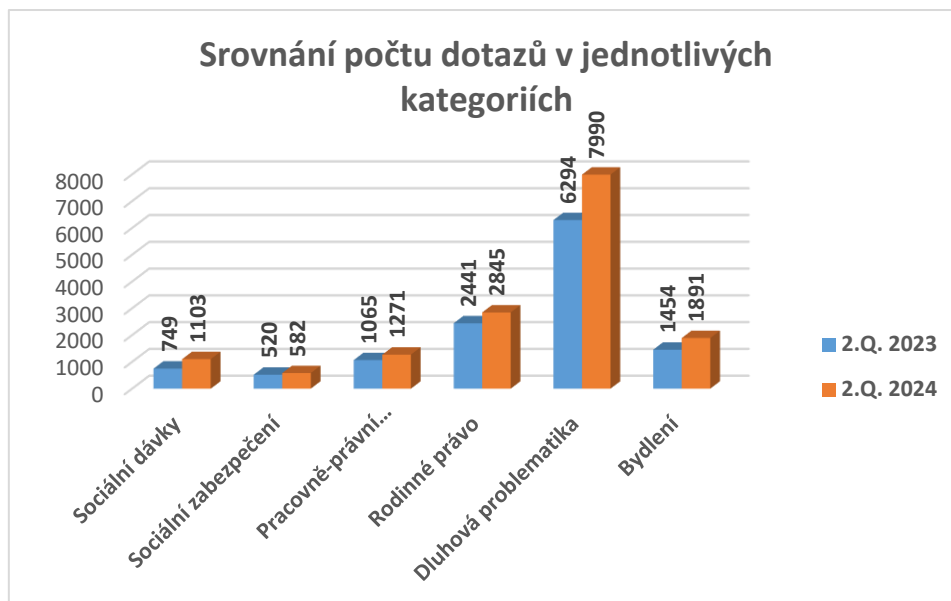
Tento text vznikl na základě analýzy provedené Asociací občanských poraden (AOP), která se zaměřila na opakující se a systémové problémy, s nimiž se potýkali klienti členských občanských poraden během 2. čtvrtletí 2024. AOP sdružuje 33 občanských poraden, včetně jejich poboček a kontaktních míst, celkem ve 87 lokalitách po celé České republice, které ročně zodpoví více než 79 tisíc otázek v 18 oblastech. Jedním z hlavních poslání těchto poraden je poskytovat občanům podporu v jejich boji s různými sociálními, ekonomickými a právními výzvami.

Hlavním cílem tohoto dokumentu je identifikovat a popsat klíčové obtíže a nedostatky v oblastech, jako jsou sociální dávky, starobní a invalidní důchody, pracovně-právní otázky, rodinné právo, dluhová problematika a bydlení, případně v dalších oblastech identifikovaných poradnami. Tyto oblasti mají výrazný vliv na životy klientů a zároveň představují významné výzvy a problémy, kterým čelí. Druhým cílem dokumentu je upozornit na tyto problémy, podnítit odbornou diskuzi směřující ke spolupráci, změně a dosažení lepšího zajištění práv a potřeb klientů.

Při tvorbě dokumentu byla využita metodologie kvantitativní analýzy statistických dat a práce s případovými studiemi poskytnutými členskými občanskými poradnami Asociace občanských poraden. Data byla získána v anonymizované podobě z informačního systému Equip, který umožňuje evidovat a třídit dotazy klientů podle různých kritérií. Statistická data byla porovnána za 2.Q. roku 2023 a 2024, s cílem zobrazit trendy a změny v řešených otázkách.

Kategorie dotazu/období	2.Q. 2023	2.Q. 2024
Sociální dávky	749	1103
Sociální zabezpečení	520	582
Pracovně-právní problematika a zaměstnanost	1065	1271
Rodinné právo	2441	2845
Dluhová problematika	6294	7990
Bydlení	1454	1891
Celkem	12523	15682

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

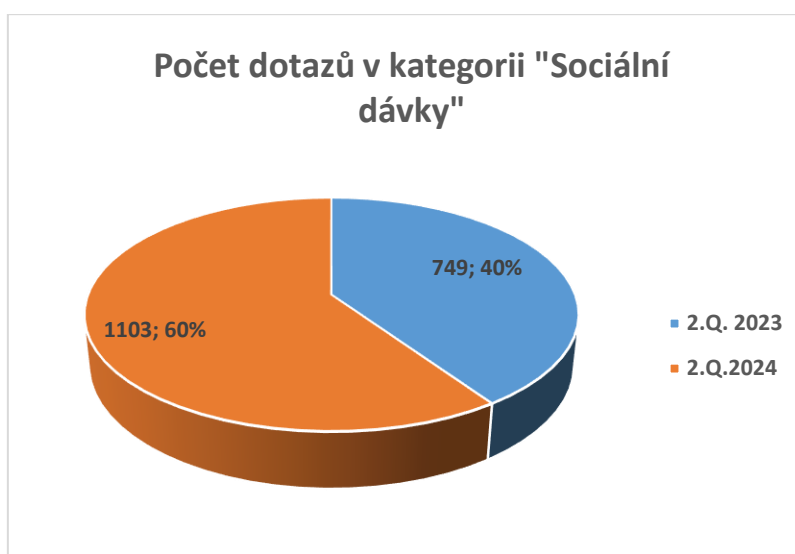

Meziroční nárůst pak byl mezi druhými čtvrtletími roku 20,15 %.

2. Sociální dávky

Počet dotazů v kategorii "Sociální dávky"			
Podkategorie/období		2.Q. 2023	2.Q.2024
7.1.	Dávky pomoci v hmotné nouzi	197	307
7.2.	Dávky státní sociální podpory	387	507
7.3.	Příspěvek na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením	119	224
7.4.	Ostatní	46	65
Sociální dávky celkem		749	1103

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

V oblasti dávek šlo o celkový nárůst o 32,1 %. V oblasti dávek pomoci v hmotné nouzi došlo k meziročnímu nárůstu o 35,83 %. U dávek státní sociální podpory je to pak nárůst o 23,67 %. U příspěvku na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením šlo o nárůst o 88,23 %.

V oblasti systému sociálních dávek se dotazy věnují nejvíce poskytování informací o státní sociální podpoře a nárokům na jednotlivé dávky. Informace jsou na jednotlivých úřadech práce poskytovány velmi stroze a informace poskytnuté prostřednictvím webových stránek MPSV jsou pro klienty nesrozumitelné. Zaznamenán je rovněž zvýšený nárůst klientů, kteří vyžadují součinnost poradce při vyplňování formulářů. Jedná se především o Příspěvek na bydlení. Také došlo k nárůstu dotazů zabývajících se opravnými prostředky při nepřiznání dávky příspěvek na péči.

V druhém čtvrtletí poradci řešili i zakázky ohledně sociálních dávek v souvislosti s narušenými rodinnými vztahy. Např. dlouhodobě nezaměstnaná žena užívá na základě nájemní smlouvy byt svého syna, který požaduje, aby se vystěhovala a vyhrožuje jí vyhozením z bytu. Otázku bydlení a sociálních dávek často řeší manželé po rozvodu, kdy jeden z manželů opouští do té

doby společně užívaný byt/dům ve výlučném vlastnictví druhého z manželů, který nabyt před manželstvím nebo za trvání manželství- však mimo SJM. Odcházející manžel/manželka často s dětmi hledá možnosti získání dostupného bydlení s nárokem na sociální dávky určené na bydlení a zlepšení finanční situace domácnosti. Poradci řešili i situaci dlouho rozvedených manželů, kdy jeden z manželů obývá byt bez právního důvodu, nepřispívá na úhradu služeb a druhému z manželů se nedaří, aby byt vyklidil a manžel je vůči manželce slovně agresivní. Ta se obává podniknout nějaké kroky z obavy reakce manžela.

Jedna z poraden uvedla jako palčivý problém podávání žádosti Příspěvků na bydlení online. Klientovi, který byl slovenské národnosti a zároveň živnostník, se to nepodařilo. Složitost žádosti a množství požadovaných dokladů ho pak odradilo zcela. Obecně klienti stále preferují klasickou papírovou formu podávání žádosti o dávky státní sociální podpory.

Poradci evidují více případů, kdy jsou odebírány, nepřiznávány či razantně snižovány sociální dávky pro zdravotně postižené, zejména pak Příspěvek na péči. U této dávky je také problémem, že první stupeň nebyl oproti statním navýšen a jeho výše stále činí pouze 880 Kč. Vzhledem k tomu, že je příspěvek určen prvotně na úhradu sociálních služeb, ztrácí v této výši smysl.

Jedna z poraden upozorňuje na skutečnost, že na Příspěvek na bydlení v současné době dosáhne hodně poměrně majetných lidí vlastnicích několik nemovitostí, což bohužel systém umožňuje. Jindy se naopak setkávají se situacemi, kdy lidé nevycházejí s penězi, ale vůbec netuší, že by mohli mít nárok na dávku, a když to zjistí, je jim hloupé ji využít.

Klienti nadále naráží na dlouhé lhůty při vyřizování a výplatě sociálních dávek. Například Příspěvek na bydlení je pro řadu lidí, kteří si plánují rozpočty, obtížně předvídatelný. Také jej nezískají ve chvíli, kdy jej potřebují, ale až s odstupem času. Klienti se pak díky opožděným výplatám dávek dostávají do finančních problémů. Pro klienty pobývajících v nájmu v obecních bytech by bylo řešením, kdyby obce neposuzovaly zpoždění nájmu z důvodu opožděných výplat dávek k tíži nájemce. V současné době však důvody opoždění řešeny nejsou.

Poradny zaznamenaly informaci, že došlo k propojení Úřadu práce s dodavatelem energií a klienti nebudou muset u Příspěvků na bydlení náklady na energie dokládat, pokud mají přímo uzavřenou smlouvu s dodavatelem energií. Tento krok poradny vítají a doufají, že povede efektivně k urychlení vyřizování žádostí.

V poslední době v OP Valašské Meziříčí řešili díky úzké spolupráci se sociální službou Dům na půl cesty problematiku opakované dávky u Zaopatřovacího příspěvku. Touto sociální dávkou, kterou vyplácí Úřad práce, cílí stát na podporu mladých dospělých po odchodu z dětských domovů, nebo ukončení pěstounské péče. Podmínkou pro výplatu dávky je, že mladý dospělý pobýval v nějaké formě péče nejméně 6 měsíců a nadále se připravuje na budoucí povolání formou prezenční formy studia. Dávka pak činí měsíčně cca 17.200 Kč. Mladý dospělý musí spolupracovat se sociálním kurátorem, který se s ním musí vidět minimálně co 6 měsíců. Sociální kurátor s mladým dospělým vytvoří individuální plán, jenž se potom předkládá na Úřad práce pro výplatu dávky. Dále se dokládá potvrzení o studiu. Systémovým problémem je, že se mladý dospělý nemusí nikomu zodpovídat, zda do školy dochází a jako plnoletý se může ve škole omlouvat sám. Takže zaopatřovací příspěvek je

vyplácen, aniž by mladý dospělý plnil podmínku řádného studia. Pokud škola potvrdí, že mladý dospělý studuje, ale do školy nedochází, tedy se řádně nepřipravuje na budoucí povolání, stát mu velkoryse vyplácí dávku ve výši 17.200 Kč. Jedná se o částku, kterou dostávají vyplacenou mnozí zaměstnanci za celoměsíční řádnou práci. Pokud tato dávka nebude více kontrolována ve smyslu plnění si povinností ze strany příjemce, ztrácí její výplata smysl, pokud tedy má být účelem příprava mladého dospělého na samostatný život.

Systémové problémy:

Informace jsou na jednotlivých úřadech práce poskytovány velmi stroze a informace poskytnuté prostřednictvím webových stránek MPSV jsou pro klienty nesrozumitelné. Zaznamenán je rovněž zvýšený nárůst klientů, kteří vyžadují součinnost poradce při vyplňování formulářů. Jedná se především o Příspěvek na bydlení.

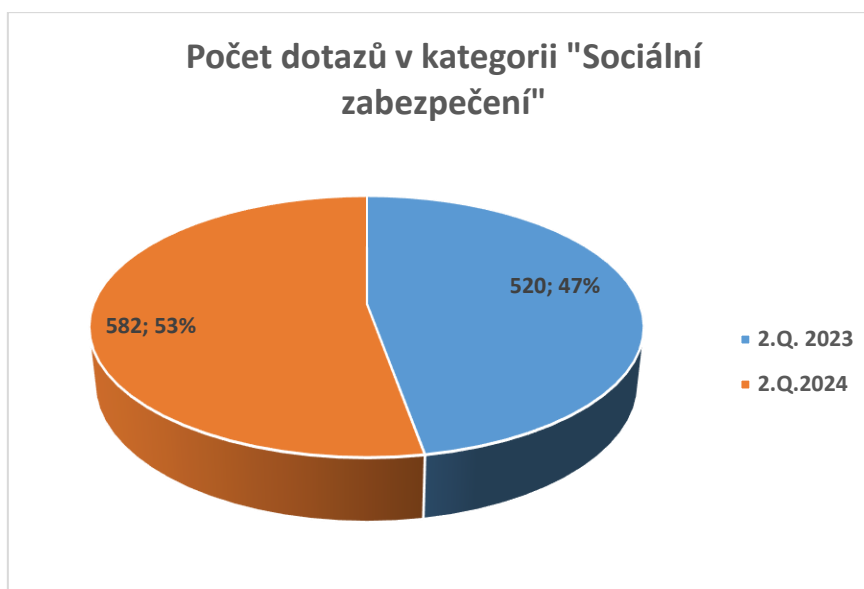
Poradci evidují více případů, kdy jsou odebírány, nepřiznávány či razantně snižovány sociální dávky pro zdravotně postižené, zejména pak Příspěvek na péči.

Klienti nadále naráží na dlouhé lhůty při vyřizování a výplatě sociálních dávek. Například Příspěvek na bydlení je pro řadu lidí, kteří si plánují rozpočty, obtížně předvídatelný. Také jej nezískají ve chvíli, kdy jej potřebují, ale až s odstupem času. Klienti se pak díky opožděným výplatám dávek dostávají do finančních problémů.

3. Starobní a invalidní důchod

Počet dotazů v kategorii "Sociální zabezpečení"			
Podkategorie/období		2.Q. 2023	2.Q.2024
9.1.	Důchodové pojištění	62	54
9.2.	Starobní a pozůstalostní důchody	111	101
9.3.	Invalidní důchody	214	281
9.4.	Nemocenské pojištění	48	46
9.5.	Nemocenské dávky	61	85
9.6.	Ostatní	24	15
Sociální zabezpečení celkem		520	582

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Problematika invalidních důchodů narostla meziročně o 31,31 %. Téma nemocenských dávek pak o 39,34 %. V rámci oblasti starobních a invalidních důchodů se poradny stabilně věnují dotazům zaměřených na informace o předčasném odchodu do důchodu a v oblasti invalidních důchodů na opravné prostředky proti rozhodnutí o nepřiznání invalidního důchodu.

V otázce důchodů se na poradny obrací často klienti, kterým chybí nezbytná doba pojištění. Klienti se ptají na možnosti získání této doby, případně na možnosti podání žádosti o odpuštění doby pojištění. Žadatelé si většinou na radu známých nebo doporučení institucí – např. při delší evidenci na Úřadu práce žádají o přiznání starobního nebo invalidního důchodu, aniž by si však před podáním žádosti ověřili, jaké doby pojištění mají evidovány. Na ČSSZ si každý může požádat o informativní list důchodového pojištění. Lze tak učinit i elektronicky přes identitu

občana nebo bankovní identitu. Při podání žádosti o důchod je často žadatelům důchod odmítnut, protože nemají splněnou dostatečnou dobu pojištění. V lepším případě se dá chybějící doba doložit – často je to doba studia, péče o dítě či výkon vojenské služby. Po doložení chybějící doby pojištění dochází k výplatě důchodu. Chybějící dobu pojištění je možno také doplatit, ale musí tak být učiněno před podáním žádosti. O možnosti požádat si o informativní list důchodového pojištění však stále mnoho žadatelů neví.

V oblasti invalidních důchodů poradny evidují stále více případů, kdy jsou invalidní důchody přezkoumávány a snižovány až o dva stupně, přestože jde o chronická onemocnění, kde není očekáváno úplné vyléčení či jsou invalidní důchody dokonce zcela odebrány. Klienti s 1. či 2. stupněm invalidity se při zhoršení stavu často bojí požádat o vyšší stupeň, aby nepřišli alespoň o stupeň doposud uznaný.

V posuzování toho, zda bude žadateli přiznán či nepřiznán invalidní důchod hraje velmi výraznou roli, jak zdravotní stav žadatele subjektivně vyhodnotí posudkový lékař. V posledních 2-3 letech se setkávají poradci s tím, že jsou žadatelé posouzeni v poklesu pracovní schopnosti jen na 30% přesto, že na dosažení invalidity je potřeba minimální hranice 35%. V řadě případů jde o žadatele, kteří jsou ve věku 55+, dlouhodobě evidovaných na Úřadu práce, kdy jim úřad práce není schopen nabídnout vhodné zaměstnání. Pokud by byl žadatelům přiznán ID v I. stupni, mohli by zbývající pracovní potenciál uplatnit např. v chráněných dílnách a státu by plynuly další odvody – sociální a zdravotní pojištění, daně. Na tuto neutěšenou situaci upozorňují poradci opakovaně.

Komunikace s Českou správou sociálního zabezpečení není stále na dobré úrovni. Pozitivním faktem je, že se klienti telefonicky obvykle dovolají, pokaždé však naráží na jiného pracovníka, který jim sděluje odlišné informace, nebo potřebné informace k případu vůbec nemá a není schopen odkázat klienta na kompetentního člověka. Operátoři jsou sice příjemní a zdá se, že se snaží, ale měsíce není možné zjistit relevantní a požadované informace. ČSSZ nereagovala odpovídajícím způsobem ani na písemné podání, kdy sice klientka odpověď obdržela, ale bez reakce na její dotaz. Ze zkušenosti poradci doplňují, že je pro klienty toto velice frustrující a někteří řešení situace raději vzdají.

V oblasti důchodů ze zpětných vazeb klientů poradny uvádí i dlouhé lhůty pro vyřízení invalidních důchodů a prodlužování doby při zpracování posudků LPS OSSZ, což je dáno nedostatkem a přetížeností posudkových lékařů. Velmi dlouhé doby jsou i při vyřizování zahraničních důchodů – lidé čekají roky na vyřízení důchodu a jsou odkázáni pouze na sociální dávky. Klienti se tak často dostávají do situace, kdy se ocitnou bez finančních prostředků a žádání o sociální dávky je pro ně komplikovanější. Pokud už jsou sociální dávky přiznány, zcela nepokryjí zvýšené potřeby klientů a někteří z nich se následně zadlužují. Podobné je to i při vyřizování Příspěvku na péči.

Systémové problémy:

V oblasti invalidních důchodů poradny evidují stále více případů, kdy jsou invalidní důchody přezkoumávány a snižovány až o dva stupně, přestože jde o chronická onemocnění, kde není očekáváno úplné vyléčení či jsou invalidní důchody dokonce zcela odebrány. Klienti s 1. či 2. stupněm invalidity se při zhoršení stavu často bojí požádat o vyšší stupeň, aby nepřišli alespoň o stupeň doposud uznaný.

V oblasti důchodů ze zpětných vazeb klientů poradny uvádí i dlouhé lhůty pro vyřízení invalidních důchodů a prodlužování doby při zpracování posudků LPS OSSZ, což je dáno nedostatkem a přetížeností posudkových lékařů.

V posuzování toho, zda bude žadateli přiznán či nepřiznán invalidní důchod hraje velmi výraznou roli, jak zdravotní stav žadatele subjektivně vyhodnotí posudkový lékař. V posledních 2-3 letech se setkávají poradci s tím, že jsou žadatelé posouzeni v poklesu pracovní schopnosti jen na 30% přesto, že na dosažení invalidity je minimální hranice 35%. V řadě případů jde o žadatele, kteří jsou ve věku 55+, dlouhodobě evidovaných na Úřadu práce, kdy jim úřad práce není schopen nabídnout vhodné zaměstnání. Pokud by byl žadatelům přiznán ID v I. stupni, mohli by zbývající pracovní potenciál uplatnit např. v chráněných dílnách a státu by plynuly další odvody – sociální a zdravotní pojištění, daně.

Komunikace s Českou správou sociálního zabezpečení není stále na dobré úrovni. Pozitivním faktem je, že se klienti telefonicky obvykle dovolají, pokaždé však naráží na jiného pracovníka, který jim sděluje odlišné informace, nebo potřebné informace k případu vůbec nemá a není schopen odkázat klienta na kompetentního člověka.

4. Dluhy

Počet dotazů v kategorii "Dluhová problematika"			
Podkategorie/období		2.Q. 2023	2.Q.2024
5.1.	Rodinný a osobní rozpočet	46	92
5.2.	Práva a povinnosti dlužníků	1163	1659
5.3.	Práva a povinnosti věřitelů	365	459
5.4.	Rozhodčí doložka a rozhodčí řízení	12	4
5.5.	Soudní a exekuční vymáhání peněžité povinnosti dlužníka	1054	1236
5.6.	Insolvenční řízení	3592	4452
5.7.	Ostatní	62	88
Dluhová problematika celkem		6294	7990

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

O 50 % procent narostla oblast rodinného a osobního rozpočtu. O 42,65 % pak vzrostla oblast „Práva a povinnosti dlužníků“. Oblast práva a povinnosti věřitelů meziročně stoupla o 25,75%. O 14,72 % se zvýšil počet dotazů u oblasti „Soudní a exekuční vymáhání peněžité povinnosti dlužníka“: o 23,94 % narostlo množství dotazů v oblasti „Insolvenční řízení“. Velké množství dotazů bylo v této oblasti zaznamenáno u poskytování základních informací ohledně oddlužení a celkového procesu insolvenčního řízení. Dotazy směřují ke stávající úpravě insolvenčního zákona, ale také k jeho novele. V tomto období mají některé poradny oproti předchozímu

období i zvýšený nárůst podaných návrhů na povolení oddlužení. Stále se však potýkají s nízkou finanční gramotností klientů. Poradci se snaží eliminovat oddlužení přes darovací smlouvy a vedou klienty k hledání stabilního příjmu.

Dále poradny evidují dotazy, které směřují ke končícímu procesu oddlužení, kdy se dlužníci obrací přímo na poradnu i přesto, že by jim mohli informace sdělit insolvenční správci. Klienti však často uvádí, že insolvenční správci reagují pouze na písemné dotazy a v čase pro telefonické konzultace mají obsazeno. Dále je zde zvyšující tendence při poskytování součinnosti klientům, kteří obdrží dotazníky a výzvy od insolvenčních správců, ale sami je nedokáží vyplnit či srozumitelně a stručně zodpovědět jejich dotazy.

V rámci 2.Q.2024 došlo dále k nárůstu dotazů na posouzení aktuální situace dlužníka, kdy je s klientem tvořen osobní rozpočet, mapují se jeho závazky a hledají se cesty, jak řešit dluhovou situaci před zahájením exekuce nebo před podáním insolvenčního návrhu. Na poradny se obracejí i rodinní příslušníci zadlužených osob, kdy dotazy směřují nejčastěji k zodpovězení případných rizik spojených s bydlením ve společné domácnosti.

OP Brno eviduje i zvýšený zájem klientů, kteří se potkali s jistou formou kyberpodvodu. Tito klienti byli kontaktováni přes sociální sítě, kdy z nich podvodníci vylákali velmi vysoké částky v řádu statisíc korun. Druhou skupinou klientů jsou lidé, kteří hledají práci z domova, nejčastěji lidé středního věku s invalidním důchodem nebo matky na rodičovské dovolené. Jedna klientka se zapojila do online pracovní platformy, ale místo výdělků má nyní statisícové dluhy a dokonce byla nucena zastavit svoji nemovitost. Po prvotním malém zisku, kdy klienti získají důvěru, jsou následně postupnými kroky nabádáni k úhradě nejrůznějších poplatků a ke vkladům desetitisícových částek na virtuální účty. Tito klienti vyhledají poradnu poté, co podají trestní oznámení. V této době již mají mnoho půjček u nebankovních společností, se kterými si nevědí rady a je potřeba aktivně řešit jejich předlužení. Poradci řešili také případ jedné seniorky, která si půjčovala u různých společností a u svých známých pro v podstatě neznámého muže, který v ní vzbudil lítost a kterému posílala peníze, ačkoliv sama neměla na zaplacení nájmu. Poradci ji varovali, aby nikomu peníze neposílala, když je potřebuje sama a nepřišla tak o bydlení. I v průběhu konzultace jí onen muž telefonoval a na jeho žádost paní oslovila své kamarádky o další peníze.

Dále bychom rádi upozornili dluhové poradce, aby s klienty, kteří se připravují na vstup do insolvence, před podáním návrhu důkladně od klienta zjistili, případně i sami „prolustrovali“ veřejný rejstřík, zda tito klienti nemají podíl ve společnostech s ručením omezeným. Poté, co poradna v Brně podala návrh jednomu z klientů, Krajský soud v Brně na klienta prohlásil konkurs z důvodu nepoctivého záměru a zdůvodnil to tím, že klient zamlčel majetek – obchodní podíl ve spol. s r.o. Klient poradcům sdělil, že kdysi za úplatu pár tisíc korun určitý dokument podepsal, ale je to dávno a od podpisu se o firmu nezajímal. Bylo mu řečeno, že nic dalšího není potřeba. Z veřejného rejstříku poradci dopátrali, že jako čerstvě zletilý na sebe nechal přepsat společnost, kde je jediným společníkem a jednatelem, a dokonce likvidátorem. Tato společnost je nyní v likvidaci. Případ klienta poradci konzultovali i s právníkem a insolvenčním správcem, kteří doporučují klientovi, aby se odvolal k Vrchnímu soudu v Olomouci z důvodu, že je firma v podstatě zaniklá, v likvidaci, žádný majetek v ní není a zamlčení majetku klient neměl v úmyslu, což ovšem zdrží vstup klienta do insolvence. Klienti s dluhy jsou často tzv.

„bílými koňmi“ a o tom, k čemu se upisují nemají ponětí. Po tomto případě poradci i u dalších klientů zjistili, že na sebe mají napsaný podíl v různých společnostech, o kterých nic neví, jsou jednateli a likvidátory, ale jsou bezradní ve věci zrušení společnosti. Po zkušenostech s posouzením od Krajského soudu v Brně je nutné se každého klienta důkladně vyptat na jeho majetek a případně také prolustrovat veřejně dostupné rejstříky. Pokud je nějaký podíl zjištěn, tak jej zapsat v seznamu majetku a u společností v likvidaci přiložit zprávu likvidátora, tak by se klient vyhnul prohlášení konkursu z důvodu nepoctivého záměru.

Dále poradny zaznamenaly několik klientů, kteří obdrželi výhružné dopisy a emaily od inkasní agentury Crediton, která vymáhá pohledávky pro společnost Creamfinance. Klienti se v důsledku těchto dopisů obávali trestního stíhání. Jejich výhružné emaily cílí na psychiku dlužníka a obsahují informace, které evokují, že bude dlužník trestně stíhán za podvod. Vyhrožují, o co všechno dlužník přijde a uvádí, do kterých registrů zveřejní informaci o tom, že nehradí své závazky.

Bohužel se poradci stále setkávají se situacemi, kdy se na ně obracují dlužníci, kteří podali insolvenční návrh přes jiného zpracovatele než jsou akreditované osoby, které tak činí zdarma. Dlužníci žádají o pomoc při výzvách soudů, doplnění návrhů a z konzultací vyplývá, že nebyli důkladně a řádně poučeni zpracovatelem o průběhu insolvenčního řízení, o povinnostech dlužníka a o poskytování součinnosti soudu a insolvenčnímu správci. Nadto nelze vyloučit také to, že přes informace obsažené v § 390a insolvenčního zákona tito zpracovatelé požadují úhradu dalších částek přímo od dlužníka.

V rámci exekučního řízení nejsou výjimkou i opakované nedbalostní jednání ze strany zaměstnavatelů, kteří neprovádějí správnou srážku ze mzdy v rámci exekucí. Řada klientů se na poradny pak obrací ve věci postupu, jak se bránit, pokud zaměstnavatel provádí mnohdy o několik tisíc korun vyšší srážku než tu, která má dlužníkovi s ohledem na počet vyživovaných osob k živobytí zůstat. Zaměstnavatelé se odkazují na povinnost exekutora a účetní trvají na tom, že je srážka správná. Dlužník tak sice možná rychleji umořuje své dluhy, ale zase ho to demotivuje ve výkonu zaměstnání v rámci oficiálního trhu práce a hledá cesty, jak se nechat zaměstnat na černo. Přestože zákon hovoří o tom, že je za srážky odpovědný plátcem mzdy, praxe ukazuje něco jiného a klienti se velmi obtížně domohou nápravy.

Jedna z členských poraden upozorňuje i na opakovaný problém obyčejných lidí, kteří půjčili různě vysoké finanční částky "známým" a ač se dobrali až k exekučním titulům, nemají šanci se dožít vrácení půjček. Půjčovali známým, sousedce samoživitelce, jindy přátelům svých dětí využívajících jejich pohostinství, známé z účelové známosti, nebo se stali obětí skutečných podvodníků, které soud uzná vinným, ale naivně bez úmyslu kohokoliv poškodit. Vrcholem jsou profesionální podvodníci oficiálně bez majetku, kteří čerpají pohonné hmoty do svých luxusních automobilů bez zaplacení, svou zadluženou firmu pošlou do konkursu a založí si novou. Tito dlužníci jsou pro exekutora bez majetku s příjmy na hranici nezabavitelné částky nebo pak vstoupí do oddlužení, a protože lhůta pro podání přihlášky je krátká, obyčejný člověk nemá šanci se včas přihlásit a pokud to stihne, bohužel i tak se pro něj moc nezmění. Zákonodárce by měl zvážit, zda dlužníkům vyplácet nepostižitelné sociální dávky; zda v oddlužení neosvobodovat jen od dlužníkem přihlášených dluhů a uložit povinnost oznámit

věřitelům fyzických osob, že jejich dlužník vyhlásil osobní bankrot a poučit ho o nutnosti podat si přihlášku.

V souvislosti s důchody se poradna v Ostravě setkala s tím, že se předluženým osobám podařilo získat důchod, který byl vyplacen zpětně za dlouhou dobu, což často souvisí právě s dlouhými dobami vyřízení ze strany ČSSZ. Důchod je sice vyplacen „po srážkách“, ale jedná se o jednorázovou velkou sumu. Je však velký problém s tím, kam mohou být lidem prostředky vyplaceny a jak s nimi mohou nakládat.

Dále upozorňujeme i na složitost a nefunkčnost chráněného účtu. Přestože by mělo být jeho zřízení jednoduché, je tomu naopak. Lidé raději zůstávají „u složenek“, přestože by fungující účet potřebovali. Ani po zřízení však nemají jistotu, že jej budou moci bez problémů používat. Například se poradci setkali se situací, kdy uživatelce nebyla na účet vyplacena mzda, přestože ze strany zaměstnavatele odeslána byla. Až po týdnů pátrání se jí podařilo zjistit, že u zaměstnavatele mělo dojít ke změně jeho účtu, což samozřejmě uživatelce nehlásil. Banka pak nedokázala prostředky identifikovat jako chráněné a k uživatelce se tak nedostaly. Pracovník exekutorského úřadu nebyl schopen doporučit účinný postup - navrhol, aby „se zaměstnavatel s bankou domluvili“ a z telefonického rozhovoru se zdálo, že systému chráněného účtu moc nerozumí. Klientka se tak ocitla v daném měsíci bez prostředků a s nejistotou, co bude následovat v příštím měsíci.

Za zmínku stojí i zjištění, že lidé, kteří mají problémy s hospodařením nebo žijí s „nespolehlivými spolubydlíci“ a nechtějí mít najednou v ruce veškeré své finanční prostředky, si nemají kde peníze uložit tak, aby pro ně nebylo snadné je najednou utratit – například u pracovníka obecního úřadu nebo sociální služby.

V oblasti dluhů naráží poradna i na situaci, že soudy nezastavují exekuce pro nemajetnost, ale upřednostňují zastavování exekucí pro bezvyslednost. U exekucí, které jsou zastaveny pro bezvyslednost a má u nich oprávněnému u nich náležet náklady na právní zastoupení náklady na právní zastoupení, je možné dlužníka při zastavení exekuce vyzvat k úhradě. Pokud dlužník náklady neuhradí, může být exekuce znovu zahájena pro náklady i původní dlužnou částku. Ministerstvo spravedlnosti k této situaci vydalo stanovisko, se kterým se poradna, jež zaslala tento podnět, neztotožňuje:

https://exekuce.justice.cz/wp-content/uploads/2024/02/Metodicke_stanovisko_k_priznavani_nahrady_nakladu_opravnenyh_pr.pdf

Ze zpětných vazeb rovněž vychází, že při zastavování marných exekucí postupují soudní exekutoři různě. Do budoucna zde stojí především otázka, která vzbuzuje v klientech velkou nejistotou, jak to bude s náklady oprávněného.

Klienti mají celkově zájem o oddlužení a zároveň čekají na novelu insolvenčního zákona, která by zkrátila dobu oddlužení na 3 roky pro všechny.

Poradci se setkali i se vznikem zbytečných dluhů na zdravotním pojištění u osoby, za kterou nebylo zdravotní pojištění hrazeno od státu ani zaměstnavatele - z důvodu psychických problémů se klientka ocitla na ulici a brzy na to byla hospitalizovaná v psychiatrické nemocnici s očekávanou několikaměsíční léčbou. Rodině poradna poskytla informaci, že by klientka

mohla splňovat podmínky státního pojištění, nicméně rodina ji ve vyřízení nebyla schopna zastoupit a pracovníci v nemocnici v tomto ohledu odmítli pomoci. Systémově je špatné, že ze zkušenosti poraden tyto situace nebyvají řešeny automaticky, ani aktivně ze strany personálu.

Problémem je i koupě automobilu v exekuci. Zmíníme případ klientka, který si koupil vozidlo od osoby, jež byla v exekuci. To však klient nevěděl, dokonce si na úřadě ověřoval, že na voze nevázne žádná zástava. Následně mu přišla výzva, aby do tří dnů dovezl vozidlo do sídla exekutorského úřadu na druhém konci republiky. Pracovník exekutorského úřadu potvrdil, že zajištění vozu „nestihli“. Soudní exekutor nedokázal postihnout prostředky, za které povinný vůz původně koupil, ani prostředky, které následně při prodeji obdržel (se „ziskem“ několika desítek tisíc korun). Postihován však má být kupující, a povinný se má obohatit dvakrát.

Poradny byly v rámci tohoto šetření dotazovány i na mikropůjčky a půjčky prostřednictvím zastaváren. Všechny poradny se shodly, že nové trendy či vyšší počet dotazů v těchto konkrétních oblastech nezaznamenaly. Získání nebankovní půjčky je však obecně pro klienty velmi jednoduché a lákavé. Není potřeba dokládat příjmy, nanejvýše ústně bez potvrzení. Peníze dorazí rychle, často v řádu minut. Tyto půjčky jsou nevýhodné, hradí se poplatek za sjednání půjčky a je zde vysoké úročení. V případě prodlení se objevují vysoké sankční pokuty a poplatky za upomínky. Značným problémem je, že se většina půjček sjednává přes internet a jako totožnost stačí zaslat ofocený občanský průkaz. Tento fakt vede k podvodům, kdy jsou zneužíváni lidé snadno manipulovatelní, např. lidé s postižením, senioři atd. Občanská poradna Karviná dále uvádí, že zaznamenali nárůst dotazů a následné řešení problémů týkajících se neschopnosti tyto půjčky splácet.

Klienti zpravidla nejsou schopni po měsíci celý vypůjčený obnos vrátit – ledaže si na to půjčí u jiného poskytovatele.

Klienti jsou často předlužení, díky snadnému a bleskovému poskytnutí mikropůjček s vysokou roční procentní sazbou nákladů (RPSN) se dostávají do dluhové spirály. Typicky se jedná o půjčky se splatností do 30 dnů a s tučným poplatkem při prodloužení splatnosti o další měsíc.

Klienti se mohou vyvázat z těchto mikropůjček pro neplatnost z důvodu neprověření schopnosti spotřebitele úvěr splácet, neetické praktiky, nátlak ze strany poskytovatele, půjčky a rychlé navyšování dlužné částky např. o pokuty a zasílané upomínky.

Na závěr zmíníme i problém s televizními poplatky a často obtížnou komunikaci s Českou televizí. Konkrétně jde například o situaci u osoby v seniorském věku, která se dostala do pobytové sociální služby, kdy přirozeně nedokázala včas řešit odhlášení poplatků, nicméně ani s pomocí rodiny a služby poraden se za několik měsíců nepodařilo situaci vyřešit. Přestože byl dluh uhrazen a telefonicky potvrzeno, že je vše v pořádku, přišla další výzva. Podobně poradci pomáhali situaci řešit osobě s invalidním důchodem a v hmotné nouzi, která se nedokázala v situaci vůbec zorientovat a získala pokaždé jiné informace od různých pracovníků a podobně. Dluh se dostal až do exekuce, kdy právník oprávněné (Česká televize) doporučil povinnému podat návrh na zastavení exekuce a následně si účtoval náklady oprávněného 900,- Kč, když se vyjádřil, že se zastavením nesouhlasí. V jiném případě došlo k tomu, že dluh byl uhrazen na dané číslo účtu, ale prostředky ani informaci o úhradě si však Česká televize interně nepředala a uživatelé přišly další upomínky. Česká televize nezohledňuje schopnosti a možnosti jednotlivých poplatníků.

Své postupy a komunikaci má Česká televize nastaveny tak, že se v nich některé osoby vůbec nemohou zorientovat a dostávají se zbytečně do finančních obtíží, přestože například splňují podmínky a nemají povinnost poplatky hradit.

Systémové problémy:

V rámci 2.Q. 2024 došlo dále k nárůstu dotazů na posouzení aktuální situace dlužníka, kdy je s klientem tvořen osobní rozpočet, mapují se jeho závazky a hledají se cesty, jak řešit dluhovou situaci před zahájením exekuce nebo před podáním insolvenčního návrhu. Na poradny se obracejí i rodinní příslušníci zadlužených osob, kdy dotazy směřují nejčastěji k zodpovězení případných rizik spojených s bydlením ve společné domácnosti.

Klienti jsou často předlužení, díky snadnému a bleskovému poskytnutí mikropůjček s vysokou roční procentní sazbou nákladů (RPSN) se dostávají do dluhové spirály. Typicky se jedná o půjčky se splatností do 30 dnů a s tučným poplatkem při prodloužení splatnosti o další měsíc.

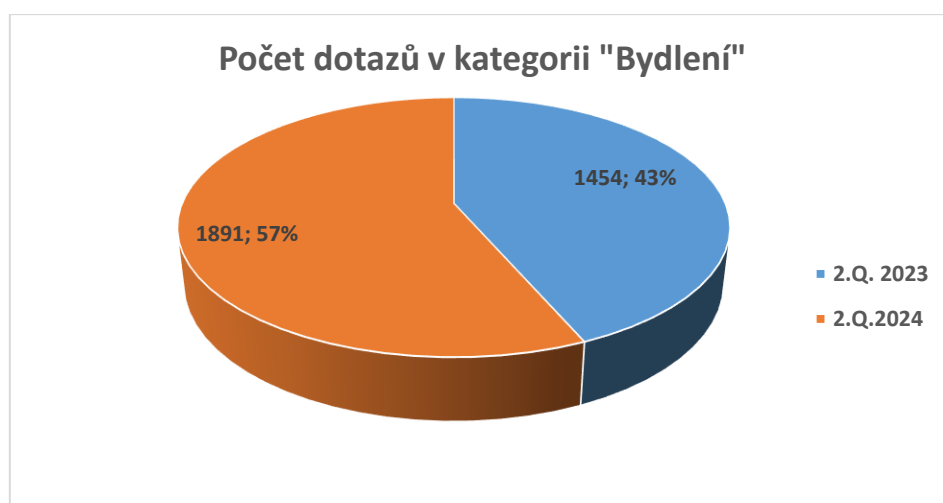
Častými dotazy pak je pak vyvázání se z těchto mikropůjček pro neplatnost z důvodu neprověření schopnosti spotřebitele úvěr splácet, neetické praktiky, nátlak ze strany poskytovatele, půjčky a rychlé navyšování dlužné částky např. o pokuty a zasílané upomínky.

V rámci exekučního řízení nejsou výjimkou i opakované nedbalostní jednání ze strany zaměstnavatelů, kteří neprovádějí správnou srážku v rámci exekucí. Řada klientů se na poradny pak obrací ve věci postupu, jak se bránit, pokud zaměstnavatel provádí mnohdy o několik tisíc korun vyšší srážku než tu, která má dlužníkovi s ohledem na počet vyživovaných osob k živobytí zůstat. Zaměstnavatelé se odkazují na povinnost exekutora a účetní trvají na tom, že je srážka správná.

5. Bydlení

Počet dotazů v kategorii "Bydlení"			
Podkategorie/období		2.Q. 2023	2.Q.2024
3.1.	Problematika SVJ	79	72
3.2.	Problematika bytových družstev	25	51
3.3.	Nájem bytu či domu	833	1022
3.4.	Podnájem bytu či domu	56	87
3.5.	Bydlení na základě služebnosti	58	37
3.6.	Bydlení na základě ubytovací smlouvy	25	23
3.7.	Jiný právní důvod bydlení	78	91
3.8.	Sousedské vztahy	120	185
3.9.	Ostatní	180	323
Bydlení celkem		1454	1891

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

V oblasti problematiky bytových družstev se zvýšil počet dotazů u „*problematiky bytových družstev*“ o 104 %. Kategorie „*Sousedské vztahy*“ stoupla o 54,17 %. Oblast „*Podnájmu bytu či domu*“ se zvýšila o 35,63 %. Meziročně se v kategorii bydlení zvýšil počet dotazů o 23 %. Téma „*nájem bytu či domu*“ stoupla o 22,64 %. V oblasti bydlení je poskytováno nejčastěji poradenství při skončení nájmu, a to jak ze strany pronajímatele, tak ze strany nájemce. Nájemci nejčastěji řeší svá práva a povinnosti při skončení nájmu na dobu určitou i neurčitou (vypořádání vyúčtování, výmalba bytu, vrácení kauce). Naopak pronajímatelé se na poradnu obracejí pro radu v situaci, kdy má dojít k ukončení nájmu (např. po uplynutí nájmu či při porušení povinností nájemcem). Častým jevem je, že nájemce neuhradí nájemné po dobu delší

než 3 měsíce a pronajímatelé následně žádají o radu, jak daného nájemníka vystěhovat a vyzvat ho k plnění svých závazků.

Poradci spatřují i úskalí v tom, že nájemníci netrvají na svých právech, i když je znají, protože se bojí, že přijdou o bydlení, kterého je nedostatek. Klasicky pak také nedostávají od pronajímatelů vyúčtování či potvrzení o platbě atd.

Další frekventovanou oblastí je problematika bytových družstev a společenství vlastníků jednotek. Klienti se dotazují na práva a povinnosti, které vyplývají ze stanov. V těchto otázkách je poskytována především součinnost při čtení a vysvětlování jednotlivých bodů stanov.

V oblasti bydlení se vyskytují různé přístupy jednotlivých městských částí v otázkách přechodu nájmu, v ukončování smluv a výpovědních důvodech či vyúčtování služeb prostřednictvím správcovských kanceláří apod.

Potřeba bydlení je jednou z nejzákladnějších potřeb a dalo by se očekávat, že v případě, když má daný člověk pronajatý byt od města a řádně platí nájem několik let, nic neporušuje, neruší klid v domě, měl by mít reálnější šanci zůstat v bytě bydlet, na rozdíl od nejistoty v soukromém vlastnictví. U přechodů nájmu je využit prostor pro vyklizení nájemce za předpokladu, že uplynula doba 2 let od přechodu nájmu. Přestože jde o člověka, který v bytě žije od malička, jen mu zemřeli rodiče a doba dvou let od přechodu již vypršela, město chce byt vyklidit a hledá zástupné důvody, proč neuzavřít smlouvu novou např. s navýšením nájmu. V případě soudního sporu by klient zřejmě neuspěl, protože je to právo pronajímatele.

Některé městské části, jež mají najaté správcovské kanceláře k vyúčtování služeb, si počínají ledabyly a účtují částky neodpovídající reálné spotřebě, takže nájemníkům vznikají nedoplatky v závratných výšinách a přes mnohé urgencyy či jednání prostřednictvím bytového ombudsmana nedochází k urovnání situace. Městská část, jakožto správný hospodář, si zpravidla stojí za svým rozhodnutím.

S výše uvedeným se pojí i problém nefunkčního systému přidělování obecních a městských bytů, který nereaguje pružně na ukončení nájemních smluv klientů. Městské části nejsou nápomocny při řešení bytových krizí svých občanů. Klienti se dostávají do obtížných a krizových situací a poradny pro ně nemají funkční nástroj, který by jim pomohl. Velké jistoty, jež majitelé požadují při uzavření nájemních smluv, znemožňují klientům s nižšími příjmy přístup k bydlení. Sociální dávky na toto nedokáží pružně a efektivně zareagovat.

V souvislosti s energetickými problémy poradny stále u klientů naráží na nerealizované vyúčtování nebo pokusy o uzavírání dodavatelských či zprostředkovatelských smluv a odmítání výpovědí dle energetického zákona.

Systémové problémy:

Poradci spatřují i úskalí i v tom, že nájemníci netrvají na svých právech, i když je znají, protože se bojí, že přijdou o bydlení, kterého je nedostatek. Klasicky pak také nedostávají od pronajímatelů vyúčtování či potvrzení o platbě atd.

Některé městské části, jež mají najaté správcovské kanceláře k vyúčtování služeb, si počínají ledabyly a účtují částky neodpovídající reálné spotřebě, takže nájemníkům vznikají nedoplatky v závratných výšinách a přes mnohé urgencyy či jednání prostřednictvím bytového ombudsmana nedochází k urovnání situace. Městská část, jakožto správný hospodář, si zpravidla stojí za svým rozhodnutím.

S výše uvedeným se pojí i problém nefunkčního systému přidělování obecních a městských bytů, který nereaguje pružně na ukončení nájemních smluv klientů. Městské části nejsou nápomocny při řešení bytových krizí svých občanů. Klienti se dostávají do obtížných a krizových situací a poradny pro ně nemají funkční nástroj, který by jim pomohl. Velké jistoty, jež majitelé požadují při uzavření nájemních smluv, znemožňují klientům s nižšími příjmy přístup k bydlení. Sociální dávky na toto nedokáží pružně a efektivně zareagovat.

6. Pracovněprávní problematika

Počet dotazů v kategorii "Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost"			
Podkategorie/období		2.Q. 2023	2.Q.2024
4.1.	Vznik pracovněprávního vztahu	73	94
4.2.	Změny pracovněprávního vztahu	59	88
4.3.	Zánik pracovněprávního vztahu	351	435
4.4.	Práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele	339	358
4.5.	Odpovědnost za škodu v pracovněprávním vztahu	46	44
4.6.	Evidence na úřadu práce	124	148
4.7.	Agenturní zaměstnávání	3	11
4.8.	Ostatní	70	93
Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost celkem		1065	1271

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

V kategorii Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost „Změny pracovního vztahu“ stouply dotazy o 49,15 %. Počet dotazů v oblasti *Agenturní zaměstnávání* se zvýšil o 26,67 %. Problematika zániku pracovních vztahů se zvýšila v občanských poradnách o 23,93 %. Počet dotazů v této oblasti se meziročně zvýšil o 15,34 %. V této oblasti je stále řešeno porušování práv zaměstnavatelů vůči zaměstnanců. Poradny se snaží klienty informovat o jejich právech a povinnostech, které vyplývají z pracovní smlouvy a ze zákoníku práce, nicméně i tak se jedná o opakující se zakázky.

V oblasti pracovněprávních vztahů se poradny dále věnují především zániku pracovních vztahů, což je také často spojováno s právy a povinnostmi, které mají jak zaměstnanci, tak zaměstnavatelé.

Vymáhání dlužných nároků po zaměstnavatelích je palčivým tématem. Například na Královéhradecku skončilo několik zaměstnavatelů především v gastronomii, kdy zaměstnanci neobdrželi výplatu, náhrady mzdy či odstupné. Po konzultacích na SÚIP byli zaměstnanci hojně odkazováni na poradnu, kde se řešilo vymáhání mzdových nároků, a to jak přes výzvy zaměstnavatelům, soudním řízení, ale také přihláškami do insolvenčního řízení zaměstnavatele.

Tradiční jsou i problémy s ukončováním pracovní poměrů, kdy se zaměstnavatelé snaží přesvědčit zaměstnance k ukončení pracovního poměru dohodou. Frekventovaná je dále situace, kdy zaměstnavatel uvádí jako místo výkonu práce například celý kraj a převedením na jinou pobočku v rámci kraje prakticky přinutí nepohodlného zaměstnance, aby sám ukončil pracovní poměr.

Poradny zaznamenaly také zvýšení dotazů na agenturní zaměstnávání, a to především v souvislosti s plněním povinností, jež jsou ve smlouvách zanesené.

V posledním období v otázce zaměstnání jedna z poraden vnímá, že dlouhodobě nezaměstnané ženy v předdůchodovém věku a osoby se zdravotním znevýhodněním (nejčastěji 1. a 2.inval.důchod) mají problém najít si zaměstnání, i když jim pomáhají sociální pracovníci a organizace zaměřené na podporu zaměstnávání. Změny u dohod o provedení práce od 1.7. 2024 zřejmě ještě zhorší jejich možnosti. Poradci se domnívají, že zaměstnavatelé nebudou ochotni na DPP zaměstnávat a budou „nutit“, aby si lidé pro účely zaměstnání zřizovali živnostenské oprávnění.

Mezi palčivé problémy poradny se řadí dále zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve chráněných dílnách, kde se setkávají s nerovným zacházením, porušováním pracovních předpisů, nátlakem ze strany zaměstnavatele při rozvázání pracovního poměru, ponižováním a diskriminaci. Přestože zaměstnavatelé na jednu stranu dávají najevo, že vytváří tzv. vhodné místo pro výkon práce osob zdravotně znevýhodněných, mají daňové a odvodové úlevy a příspěvky, jednání zaměstnavatelů a zacházení se zaměstnanci tomuto laskavému modelu neodpovídá. Zaměstnanci mají omezené možnosti, jak se proti takovému jednání bránit a mnohdy nejde způsob zacházení prokázat. Dozorové orgány možnosti podnětů na úřady práce situaci příliš neřeší a klienti jsou rádi, že mohou pracovat, ale platí za to nepříznivými podmínkami.

V poslední době zaznamenaly některé poradny více klientek, které řešily návrat po rodičovské, kdy zaměstnavatel je už na dané pozici nechtěl. Poradci tedy upozorňují na nízké povědomí o právech v této problematice- jak je to s rodičovskou dovolenou, neplaceným volnem a podobně.

Poradny se také již setkávají s nejistotou ohledně další podoby DPP, povinností „hlásit“ a exekučně srážet. Dlužníci mají stále za to (a v praxi to tak patrně i bylo), že je DPP chránila od exekučních srážek.

V této oblasti poradny dále řešily případy sporů zaměstnanců se zaměstnavatelem ohledně zdravotního stavu a způsobilosti vykonávat danou práci.

Také se nyní objevuje problematika výplaty nemocenského po uplynutí podpůrní doby a dále otázky odvodů při DPP a DPČ a nároků na dovolenou.

Systémové problémy:

V oblasti pracovněprávních vztahů se poradny dále věnují především zániku pracovních vztahů, což je také často spojováno s právy a povinnostmi, které mají jak zaměstnanci, tak zaměstnavatelé.

Mezi palčivé problémy poradny řadí dále zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve chráněných dílnách, kde se setkávají s nerovným zacházením, porušováním pracovních předpisů, nátlakem ze strany zaměstnavatele při rozvázání pracovního poměru, ponižováním a diskriminací. Přestože zaměstnavatelé na jednu stranu dávají najevo, že vytváří tzv. vhodné místo pro výkon práce osob zdravotně znevýhodněných, mají daňové a odvodové úlevy a příspěvky, jednání zaměstnavatelů a zacházení se zaměstnanci tomuto laskavému modelu neodpovídá. Zaměstnanci mají omezené možnosti, jak se proti takovému jednání bránit a mnohdy nejde způsob zacházení prokázat. Dozorové orgány možnosti podnětů na úřady práce situaci příliš neřeší a klienti jsou rádi, že mohou pracovat, ale platí za to nepříznivými podmínkami.

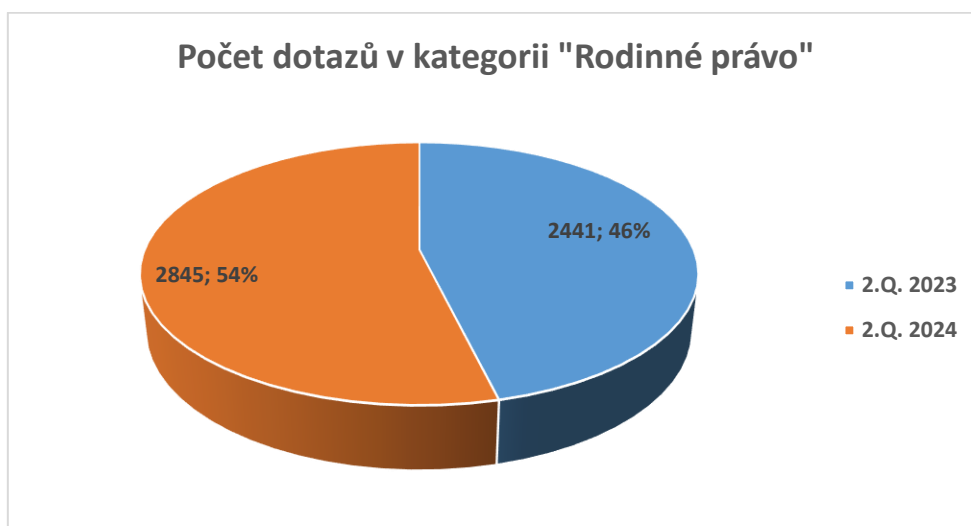
Tradiční jsou i problémy s ukončováním pracovní poměrů, kdy se zaměstnavatelé snaží přesvědčit zaměstnance k ukončení pracovního poměru dohodou. Frekventovaná je dále situace, kdy zaměstnavatel uvádí jako místo výkonu práce například celý kraj a převedením na jinou pobočku v rámci kraje prakticky přinutí nepohodlného zaměstnance, aby sám ukončil pracovní poměr.

Poradny zaznamenaly také zvýšení dotazů na agenturní zaměstnávání, a to především v souvislosti s plněním povinností, jež jsou ve smlouvách zanesené.

7. Rodina

Počet dotazů v kategorii "Rodinné právo"			
Podkategorie/období		2.Q. 2023	2.Q. 2024
2.1.	Vznik manželství	6	7
2.2.	Zánik manželství	526	659
2.3.	Práva a povinnosti manželů a bývalých manželů (výživné, přispívání na domácnost, správa majetku, SJM)	232	334
2.4.	Vztahy mezi rodiči a dětmi	1364	1454
2.5.	Náhradní péče (pěstounství, poručenství, ústavní péče, osvojení)	77	115
2.6.	Práva a povinnosti nesezdaných partnerů (druh a družka)	63	53
2.7.	Práva a povinnosti registrovaných partnerů	10	2
2.8.	Vztahy mezi ostatními rodinnými příslušníky a jinými blízkými osobami (včetně výživného a styku mezi nimi)	91	89
2.9.	Domácí násilí	37	60
2.10.	Ostatní	35	72
Rodinné právo celkem		2441	2845

Zdroj: Equip, Informační systém AOP

Počet dotazů v této kategorii vzrostl meziročně o 16,55 %. Téma „Domácí násilí“ stoupl o 62,16 %. V oblasti náhradní péče to bylo o 49,35 %. Práva a povinnosti manželů se meziročně zvýšila o 43,97 %. V rámci této oblasti poradny zaznamenaly zvýšený nárůst poradenství v oblasti vztahů mezi rodiči a dětmi, kdy je často řešena úprava poměrů k nezletilému dítěti. Klientům bylo poskytováno poradenství a pomoc při sepsu Návrhu na úpravu poměrů k nezletilým dětem. Klienti jsou do poraden častěji odkazováni z OSPOD a při těchto konzultacích požadují vzory Návrhů na úpravu poměrů k nezletilým dětem.

Dále některé poradny zaznamenaly zvýšení počtu dotazů, jenž jsou zaměřeny na úpravu výše výživného, a to jak pro zvýšení ze strany pečujících rodičů, tak i ke snížení od rodičů, kteří hradí výživné. Objevují se i případy, pokud se jedná o již zletilé dítě a bylo by opodstatněné podat návrh na zvýšení výživného, neděje se tak, jelikož tento návrh musí podat zletilé dítě. Samo dítě však nechce soudně vystupovat proti rodiči.

Dále se poradny setkávají více s problematikou popírání a určování otcovství, a to především v souvislosti s příchodem ukrajinských uprchlíků. Při těchto úkonech je klientům poskytována součinnost při tvorbě návrhů, což představuje zvýšenou časovou náročnost. Časté jsou i zakázky na Návrhy na svěřeni do péče, Návrhy na svěřeni do pěstounské péče, či návrhy na rozvod manželství.

OP Vsetín doplnila, že u jejich okresního soudu se ustálila tzv. „cochemská praxe“, což zlepšilo vzájemnou spolupráci.

Poradny se setkávají i s problémem opatrovnictví, kdy jsou rodiny nuceny zastupovat například seniory a soudní řízení s tímto spojená pro ně představují poměrně značnou zátěž a zdržení.

Systémové problémy:

Některé poradny zaznamenaly zvýšení počtu dotazů, jenž jsou zaměřeny na úpravu výše výživného, a to jak pro zvýšení ze strany pečujících rodičů, tak i ke snížení od rodičů, kteří hradí výživné. Objevují se i případy, pokud se jedná o již zletilé dítě a bylo by opodstatněné podat návrh na zvýšení výživného, neděje se tak, jelikož tento návrh musí podat zletilé dítě.

Dále se poradny setkávají více s problematikou popírání a určování otcovství, a to především v souvislosti s příchodem ukrajinských uprchlíků. Při těchto úkonech je klientům poskytována součinnost při tvorbě návrhů, což představuje zvýšenou časovou náročnost. Časté jsou i zakázky na návrhy na svěřeni do péče, Návrhy na svěřeni do pěstounské péče, či Návrhy na rozvod manželství.

8. Další oblasti

Jedna z poraden zmínila současnou novelu zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách a proces jejího schválení a účinnost. Vzhledem k tomu, že v ní byly přijaty i celkem zásadní změny v poskytování sociálních služeb, poradna se domnívá, že s ohledem na termín zpřístupnění novely (19. 6. 2024), je účinnost od 1. 7. 2024 neadekvátní a měl být ponechán delší časový úsek na to, aby se služby s novelou seznámily. Novela vyhlášky č. 505/2006 byla zpřístupněná dokonce až 27. 6. 2024. Je potřeba poznamenat, že takovýto legislativní postup je pro služby zcela nereálný.

Zmíníme i odškodňování žen za provedení sterilizace provedené v rozporu s právem, jelikož je letos je poslední rok, kdy si mohou ženy, kterým byla od šedesátých let do roku 2012 provedena sterilizace v rozporu s právem, požádat Ministerstvo spravedlnosti o jednorázové odškodnění ve výši 300.000 Kč. Ve většině případů se to týká romských žen. Účelem kodifikace nároku na odškodnění za nezákonně provedenou sterilizaci je náprava selhání státu, který v minulosti nebyl schopen ochránit ženy před situacemi, v nichž musely čelit nátlaku na svobodu svého rozhodování ohledně (ne) provedení sterilizace. Tento aspekt nároku na odškodnění by měly mít na paměti správní orgány a v každém projednávaném případě velmi důsledně dbát na dodržení zásady vstřícnosti. Za poslední 3 roky poradci pomáhali stovce žen uplatnit tuto žádost o odškodnění. Mají zkušenost, že je vždy ve zdravotní dokumentaci „doložen souhlas“ klientky s provedením zákroku, kdy je však zjevné, že šlo pouze o alibistický akt ze strany lékařů.

Ministerstvo zdravotnictví posuzuje tyto žádosti o odškodnění zcela formalisticky a ze zkušenosti poraden vyplývá, že je toto odškodnění vyplaceno jen malému procentu žadatelek. Tímto přístupem je Ministerstvem zdravotnictví zcela popřen smysl zákona.

9. Kazuistiky

Příklad kazuistiky: invalidní důchody, potřebná doba pojištění

Na OP se obrátila klientka 76 let. Její syn má od 20ti let diagnostikovanou schizofrenii. V minulosti se snažil pracovat. Nyní je 4 měsíc hospitalizován v psychiatrické nemocnici. Syn v minulosti odmítal požádat si o invalidní důchod. Nicméně při této hospitalizaci jej soc. pracovnice nemocnice přesvědčila k podání žádosti o invalidní důchod. Syn klientky nyní obdržel rozhodnutí, že je invalidní ve 2. stupni, ale výplata důchodu mu nebyla přiznána, protože nesplňuje potřebnou dobu pojištění. Klientka sebou přinesla rozhodnutí o invalidním důchodu, jehož součástí je i přehled evidovaných dob pojištění. Klientka tomuto rozhodnutí vůbec nerozuměla, nechápala, v čem je problém.

Dle podkladů, které klientka přinesla, poradci zjistili, že synovi chybí cca 8 měsíců potřebné doby pojištění k tomu, aby splnil dobu sociálního pojištění pro výplatu invalidního důchodu. Kontrolou dob pojištění dospěli k závěru, že u syna nebyla započtena doba studia na jedné střední škole – syn měnil během studia na střední škole školy, kde studoval.

Poradci sdělili klientce, že v současné době může být problém v tom, že žádost o invalidní důchod již byla projednána a je rozhodnuto. Dále byla klientka informována, že před podáním žádosti o jakýkoliv důchod si může každý žadatel požádat na ČSSZ o tzv. informativní list důchodového pojištění, aby si mohl zkontrolovat, zda má doložené všechny doby pojištění. Klientka byla poučena, jak může syn získat potvrzení o době studia na druhé střední škole. Pak je potřeba toto potvrzení doložit na ČSSZ, aby tuto dobu pojištění zaevidovala.

Poradci doporučili klientce, aby se o dalším postupu informovala přímo na příslušné OSSZ. K tomu, aby tuto věc mohla za syna řešit, však od něj potřebuje plnou moc. Vzor plné moci byl klientce rovněž předán.

Příklad kazuistiky: dluhová problematika - exekuce, komunikace s insolvenčním správcem

Na jednu z poraden se obrátila klientka v souvislosti s poskytnutím bližších informací o oddlužení. Klientka si byla vědoma vysoké dlužné částky, kterou v danou chvíli nedokázala ze svých příjmů uhradit. Jednalo se o osobu, která je invalidní v I. stupni. Klientka také soustavně pečovala o svého vnuka, kterého měla v pěstounské péči. Pobírala příspěvky pěstounské péče a odměnu pěstouna, avšak vzhledem ke svému zdravotnímu stavu si nebyla schopna jakkoliv přivydělat, čímž docházelo k neustálému navyšování jejích závazků. Na základě své situace se rozhodla požádat o oddlužení. Proces oddlužení byl úspěšně zahájen, komplikace ale nastaly v momentě, kdy byl klientce přidělen insolvenční správce, který ji obeslal obsáhlým dotazníkem. Při pokusu o zjištění bližších informací od insolvenčního správce byla důrazným způsobem odmítnuta a bylo jí sděleno, že neposkytuje telefonické konzultace a odpovídá pouze na e-mailovou korespondenci. Klientka si nevěděla rady, byla velmi zmataná reakcí insolvenčního správce, která pro ni byla velmi stresující, a tak se znovu obrátila na občanskou poradnu.

Poradci s klientkou zmapovali její současnou životní situaci a byla ji poskytnuta součinnost při vyplňování dotazníku od insolvenčního správce. Jednotlivé body dotazníku jí byly vysvětleny a společně zaznamenány do dotazníkového archu. Klientka využila k vyplňování dotazníku také podklady, které byly předmětem návrhu na povolení oddlužení. Vzhledem k tomu, že některým pojmům vůbec nerozuměla, pojmy byly ze strany poradce vysvětlovány. Dále byla klientka poučena, jakým způsobem má být dotazník insolvenčnímu správci doručen.

Dále klientka od insolvenčního správce obdržela prohlášení, které se týkalo prokazování příjmů a jež má zasílat v určených intervalech. Klientka obdržela pouze jednu kopii v papírové podobě. Toto prohlášení však neobsahovalo kolonku na zaznamenání příjmu klientky – konkrétně odměnu pěstouna. Vzhledem k výše uvedenému bylo klientce doporučeno, aby si prohlášení několikrát okopírovala, případně požádala písemně insolvenčního správce o zaslání prohlášení v elektronické podobě.

Jelikož byl pro klientku kontakt s insolvenčním správcem velmi stresující a popisovala ho jako agresivní, byla pro další kroky odkázána na insolvenční rejstřík, který je veřejně dostupný a také byla seznámena s institutem podání stížnosti.

Příklad kazuistiky: dluhová problematika - podvod, nebankovní úvěry, předlužení

Na občanskou poradnu se obrátil muž ve středních letech. Cca před rokem se nechal zlákat k investování do kryptoměn, kdy mu bylo nabízeno zhodnocení 15- 20% . Klient do toho vložil své úspory a ještě si vzal bankovní úvěr, nainvestoval cca 500.000 Kč. V době, kdy mu mělo být vyplaceno zhodnocení, s ním však investor přestal komunikovat. Klient si vyhledal na facebooku profil nějakého advokáta, který inzeroval, že se zabývá vymáháním pohledávek právě v této oblasti. Klient jej kontaktoval. Tomuto „advokátovi“ postupně uhradil cca 300.000 Kč. Kdy mu „advokátem“ byl zaslán odkaz na nějakou elektronickou peněženku, kde byla evidována údajně vymožená platba cca 240.000 Kč. Proto, aby se klient mohl k této finanční částce dostat, měl však uhradit další finanční částky. Klient si na tyto platby půjčoval peníze od nebankovních úvěrových společností – krátkodobé půjčky s 30 denní splatností. Klient se záhy dostal do situace, kdy by měl měsíčně splácet 50.000 – 60.000 Kč. V této chvíli podal trestní oznámení a v řešení dluhu se obrátil na poradnu.

S klientem poradci nejprve důkladně zmapovali jeho finanční závazky. Všechny nebankovní půjčky uzavřel v rozmezí několika dní a všechny byly uzavřeny on-line. Žádného z poskytovatelů úvěrů nezajímala úvěruschopnost žadatele, klient dokládal jen své příjmy. Bylo zcela evidentní, že se klient stal obětí promyšleného internetového podvodu. Stránka údajného „advokáta“ na Facebooku již nefungovala – věc je nyní v šetření PČR. Klient se však sám dopustil možného trestního činu úvěrového podvodu, kdy uzavíral další závazky v době, kdy bylo zřejmé, že je už není schopen splácet. Tato informace byla pro klienta velmi šokující. Nicméně jedinou variantou řešení klientovi situace byla možnost podání návrhu na oddlužení. Klientovi byly vysvětleny všechny důsledky – možný nesouhlas věřitelů, možnost, že na něj bude podáno trestní oznámení. Klient měl 2 práce, díky příjmům by měl být schopen v rámci oddlužení uhradit téměř 100 % svých závazků.

Návrh na oddlužení byl úspěšně podán, klient již plní v rámci oddlužení splátkový kalendář. Trestní řízení stále pokračuje.

Klient se stal obětí podvodu ohledně investování. Zadlužil se u nebankovních poskytovatelů úvěru, kdy se jedná o krátkodobé úvěry, kdy věřitelé řádně neřeší úvěruschopnost. Klient se podařilo zadlužení vyřešit podáním návrhu na oddlužení, kdy má klient potenciál uhradit v oddlužení okolo 80 % svých závazků.

Příklad kazuistiky: dluhová problematika- exekuce prodejem nemovitostí, úhrada dluhů

Klientka ve věku 76 let, přišla do poradny v doprovodu svého syna. Klientka žije v rodinném domě, kdy jednu 1/6 domu vlastní realitní kancelář, která ji koupila v dražbě – původní vlastník podílu na nemovitosti byl její syn. Klientka uzavřela s realitní kanceláří nájemní smlouvu, kdy by měla platit nájemné ve výši 3.000 Kč měsíčně. Klientka však evidentně toto nájemné nehradí. Na konzultaci přinesla i předžalobní upomínku. Klientka byla poněkud zmatená, v situaci se plně neorientovala. Syn klientky sdělil, že se domnívá, že matce „leží“ peníze na exekutorských úřadech, protože ji byly prodány nemovitosti – pozemky a podíl na rodinném domě, který zdělila spolu se svým bratrem. Jedna dražba proběhla v roce 2020 a druhá v roce 2022. Ani z jedné držby klientka neobdržela přeplatek. Klientka se v celé situaci absolutně neorientuje, není schopna se domoci svých práv.

S klientkou jsem se poradkyně dohodla, že je nejprve potřeba zmapovat, zda jsou proti ní stále vedena exekuční řízení. Se souhlasem klientky poradkyně provedla lustraci v CEER, zjistila, že jsou aktivně vedeny exekuce u 3 exekučních úřadů. S klientkou byla dále sepsána žádost o vyčíslení zůstatku k jednotlivým exekucím. Klientka si dopisy odeslala. Na další schůzku cca za 14 dní, přinesla klienta dokumenty, které doma dohledala. Z podkladů vyplývalo, že exekuce exekutorským úřadem v Přerově byla provedena v roce 2020 a přeplatek na exekuci činil cca 1.200 000 Kč. Z podkladů dále vyplynulo, že klientka byla exekutorským úřadem vyzvána, aby sdělila, jakým způsobem ji má být přeplatek vyplacen, což však neučinila, jelikož se obávala, že pokud jí budou peníze zaslány na účet, budou exekučně postiženy. Klientka aktuálně nevěděla, zda má svůj účet v bance postižen exekučně. V dalším kroku jí poradkyně pomohla kontaktovat exekutorský úřad v Přerově s žádostí, aby klientce bylo sděleno, zda přeplatek exekuce je stále v dispozici tohoto úřadu, nebo zda nebyl vyplacen třeba jinému exekutorovi v rámci příkazu na jinou peněžitou pohledávku.

Dále z dokumentu vyplynulo, že druhá exekuce na majetek klientky byla provedena v roce 2022, kdy přeplatek exekuce činil cca 1.800 000 Kč. Od tohoto exekutora však klientka neobdržela žádnou výzvu k tomu, jak ji má být přeplatek vyplacen. Poradna pomohla klientce sepsat žádost i k tomuto exekutorovi, s žádostí o sdělení, zda s tímto přeplatek exekutor stále disponuje – klientka žádala exekutorský úřad o vyjádření ve lhůtě 10ti dní. Z třetího exekutorského úřadu obdržela klientka vyrozumění, že exekuce byla pravomocně ukončena vymožením pohledávky.

Současně poradkyně doporučila, aby např. v doprovodu syna zašla do své banky a zjistila, zda má svůj účet exekučně obstavený a jaká je případná výše dluhů. Pokud by na účet byla zaslána vyšší částka, pak by se uhradila dlužná částka v exekuci a zbytek finančních prostředků by byl klientce vyplacen.

Další schůzka proběhla opět cca po 14 dnech. Klientka v bance zjistila, že její účet v bance není exekučně obstaven. Od exekutorského úřadu v Přerově obdržela klientka opětovně formulář,

kde má vyplnit, jak jí mají být finanční prostředky vyplaceny. Klientka si žádá o výplatu finančních prostředků na svůj účet.

Druhý exekutorský úřad z Pardubic, kde by měl být přeplatek exekuce ve výši cca 1.800 000 Kč, na ani jedno písemné podání klientky nereagoval. Bylo klientce navrženo, že dle formuláře, který jí byl zaslán ex úřadem z Přerova, napíše žádost o vyplacení finančních prostředků i z této exekuce. Obě žádosti pomohla poradkyně klientce sepsat, klientka si je opět odeslala na exekutorské úřady.

Poradkyně připomněla klientce, že jakmile jí bude vrácen přeplatek, bude potřeba uhradit dluh na nájemném vůči realitní kanceláři a bude potřeba navést pravidelnou platbu nájemného, aby se klientka opět nedostala do dluhů. Je zřejmé, že poslední exekuce byly na klientku vedeny z titulu dlužného nájemného.

Poslední konzultace proběhla opět cca za 14 dní. Klientka sdělila, že jí byly vyplaceny přeplatky exekucí z obou exekutorských úřadů – Přerov i Pardubice. Exekutorský úřad Pardubice však vůbec s klientkou nekomunikoval, na základě žádosti jí vyplatil přeplatek z exekuce, aniž by poslala jakoukoliv písemnost.

Na poslední schůzce poradkyně pomohla klientce spočítat, jaký dluh má uhradit vůči realitní kanceláři – jedná se o dlužné nájemné, úroky z prodlení, náklady právního zastoupení. Byla sepsána žádost o kvitanci dluhu, aby jí pak věřitel potvrdil, že vůči němu nemá již žádné závazky po splatnosti. Poradkyně vysvětlila klientce, jakým způsobem si zřídí trvalý příkaz v bance, aby si navedla pravidelnou platbu nájemného. Klientka se ozvala do týdne ještě telefonicky, kdy potvrdila, že obdržela kvitanci dluhu a má vyřízený trvalý příkaz na hrazení nájemného.

Celková práce s klientkou probíhala téměř 3 měsíce. Klientce poradkyně pomohla s vyplacením přeplateků exekucí na 2 exekutorských úřadech, kdy celková částka činila cca 3.000 000 Kč. Pokud by se s pomocí občanské poradny klientka o tyto finanční prostředky nepřihlásila, exekutoři by nadále nekonali. Takto získali na úrocích několik desítek tisíc korun. Klientka se však rozhodla tyto úroky nepožadovat. Dále klientce pomohli uhradit poslední finanční závazek. Bez odborné pomoci poradny by klientka nebyla schopna svou situaci vyřešit.

Příklad kazuistiky: dluhová problematika - rychlé půjčky přes internet, posouzení úvěryschopnosti

Poradnu navštívil klient ve věku 22 let. Klient během studia VŠ trávil volný čas sázením přes internet. Po nástupu do svého prvního zaměstnání si na sázky začal i půjčovat u nebankovních společností, jelikož mu v bance ve zkušební době půjčit nechtěli. Problémy se sázením si klient uvědomoval a nechal se na radu jiné neziskové organizace zapsat do seznamu osob vyloučených z hazardních her.

Klient si kvůli sázení nabral více rychlých půjček přes internet a nebyl schopen je v požadovaných termínech splatit. Předražené půjčky navíc rychle narůstaly o vysoké poplatky za prodloužení splatnosti nebo za prodlení. Klient potřeboval informaci, jak se půjček zbavit, aby dluhy dál nenarůstaly.

Poradci s klientem probrali jeho situaci a s pomocí dostupných smluv a upomínek sestavili přehled věřitelů, požadovaných částek a podmínek. Probrali, jak věřitelé postupovali před sjednáním úvěrů, přičemž vyplynulo, že nesplnili svoji povinnost posoudit pečlivě úvěruschopnost klienta, když dostatečně neověřovali jeho příjmy a výdaje a nebrali ohled ani na nutnost splácet půjčky, které už klient v té době měl.

Ohledně výše sjednaného ročního úroku poradci klientovi sdělili, že odporuje dobrým mravům, když mnohonásobně převyšuje běžný úrok, za jaký půjčují banky (např. Movinero – roční úrok 457 %, Zaplo 279% apod.). Stejně tak výše některých poplatků byla hrubě nepřiměřená poskytnutému plnění: např. půjčka ve výši 5 000 Kč od LeaderFin na 10 dní s prodloužením splatnosti za poplatek 1 625 Kč apod.

Klient by se tak mohl ohradit, že jsou smlouvy, resp. jejich krajně nevýhodná ustanovení neplatná – ideálně doporučeným dopisem formulovaným jako výzva k nápravě, který věřitelům zašle. V něm může klient navrhnout jako možné řešení splacení původně půjčených částek v měsíčních splátkách, které budou v jeho možnostech.

Pokud by se s věřiteli nedohodl na přijatelném řešení, může se klient jako spotřebitel obrátit na Kancelář finančního arbitra. S klientem poradci podrobně probrali postup před a po podání podnětu. Sestavili s ním i společně dopis pro věřitele (výzvu k nápravě), který by klient mohl použít.

Další možností by byla konsolidace půjček – ideálně od banky nebo solidního nebankovního poskytovatele. Klient by tak vyplatil stávající věřitele a splácel jednu splátku novému věřiteli. Při vyhledání vhodného poskytovatele a sjednání co nepříznivějších podmínek může klientovi pomoci finanční poradce.

Klient následně po poradě s finančním poradcem zjistil ve své bance, že by byla možná konsolidace a za jakých podmínek. Zvažoval i možnost namítnout neplatnost smluv či se ohradit vůči vysokým úrokům a poplatkům u jednotlivých nebankovních věřitelů, ale celou situaci chce probrat ještě s rodinou.

Příklad kazuistiky: pracovníprávní problematika- vymáhání nedoplatené mzdy

Klientka se obrátila na občanskou poradnu a žádala poradenství v oblasti pracovníprávních vztahů. Klientka se dostala do situace, kdy ji její zaměstnavatel neproplácel mzdu dle pracovní smlouvy. Vzhledem k tomu, že se jí mzda již dlouhodobě nezdála v pořádku, obrátila se na Státní úřad inspekce práce, který ji potvrdil, že dochází k chybnému vyplácení mzdy. V tento moment již klientka nevěděla, jak má dále postupovat a žádala o součinnost se sepsáním výzvy na úhradu rozdílu mzdy a také skončení pracovního poměru.

S klientkou byla v poradně zmapována současná životní situace a konzultován podklad od Státního úřadu inspekce práce. Dále byla klientce poskytnuta součinnost při tvorbě Výzvy k zaplacení dlužné mzdy, která činila 26 905 Kč, a to za práci, jež pro zaměstnavatele vykonávala v období od října 2023 až do dubna 2024.

Klientka práci vykonávala za sjednanou mzdu danou nařízením vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatků ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí, ve znění

pozdějších předpisů, kdy pracovní zařazení bylo určeno na pozici prodavačka – uklízečka, tedy ve 3. skupině prací. Dle nařízení vlády č. 567/2006 Sb. §3 odst. 1 ji v roce 2023 náležela mzda 19 700,- Kč měsíčně nebo 117,50 Kč za hodinu a v roce 2024 náležela mzda ve výši 21 300,- Kč měsíčně nebo 126,80 Kč za hodinu. Mzda byla sjednána v rámci pracovní smlouvy a nemohlo tedy dojít k jejímu jednostrannému snížení. Klientce byl předložen dodatek o snížení mzdy s účinností od 1. 12. 2023, se kterým však nesouhlasila, přesto ji byla v rozporu se zákonem mzda snížena.

Vzhledem k tomu, že ji byla v období říjen 2023 až duben 2024 opakovaně vyplácena nižší mzda než bylo sjednáno v pracovní smlouvě, klientka se rozhodla, že chce u zaměstnavatele skončit pracovní poměr. V důsledku toho byla klientce poskytnuta součinnost při tvorbě okamžitého zrušení pracovního poměru zaměstnancem z důvodu nevyplacené mzdy. Klientka byla poučena, že jí přísluší od zaměstnavatele náhrada mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku za dobu, která odpovídá délce výpovědní doby, tedy dva měsíce.

Závěrem klientka informovala poradnu, že došlo jak k doplacení dlužné mzdy, tak k ukončení pracovního poměru.

Příklad kazuistiky: problematika bydlení- zrušení nájemní smlouvy, neplátcí nájemník

Klient se obrátil na občanskou poradnu v souvislosti s problémovým nájemcem, se kterým měl sjednanou smlouvu o nájmu chalupy k 23. 3. 2022. Smlouva byla sjednána na dobu určitou. Po uplynutí doby nájemce hradil dále nájemné, takže smlouva byla o stejnou dobu prodloužena. Od začátku roku 2024 nastaly s nájemcem problémy, a to vzhledem k tomu, že přestal pravidelně hradit sjednané nájemné. Klient tedy požadoval poradenství v oblasti skončení dané nájemní smlouvy s důsledkem vystěhování nájemce.

S klientem byla zmapována současná životní situace a sděleny práva povinnosti, které vyplývají ze sjednané nájemní smlouvy. Klient byl informován o tom, že pokud došlo k prodlevě či neplacení nájmu ze strany nájemce, jedná se o porušení nájemní smlouvy. Konkrétně nájemné nebylo hrazeno po dobu čtyř měsíců po sobě jdoucích, tím pádem došlo ze strany nájemce k zvlášť závažnému porušení povinností a klient může přistoupit k okamžitému zrušení nájemní smlouvy.

Tomu musí předcházet písemná výzva, která nájemce upozorní na toto zvlášť závažné porušení. Klientovi bylo poradcem doporučeno, aby nájemce písemně (doporučeně s dodejkou) kontaktoval, vyzval ho k úhradě zmeškaných nezaplacených nájmu, uvedl lhůtu pro splnění a bankovní účet, na který bude dlužný nájem zaslán. Bez této výzvy by bylo okamžité zrušení smlouvy o pronájmu chalupy bez výpovědní lhůty neplatné.

Pokud nebude částka uhrazena, může klient použít okamžité skončení smlouvy o pronájmu chalupy. Po doručení okamžitého zrušení smlouvy o pronájmu chalupy nájemní vztah končí a nájemce má povinnost se nejpozději do jednoho měsíce kompletně vystěhovat. Dále byl klient upozorněn, že pokud se nájemce nevystěhuje, následně se může obrátit na Policii ČR, která nájemce k opuštění nemovitosti vyzve. Poslední možností je obrátit se na okresní soud s žalobou na vyklizení nemovitosti.

Vzhledem k tomu, že dlužná částka ze strany nájemce nebyla uhrazena, byla klientovi poskytnuta součinnost při tvorbě okamžitého zrušení nájemní smlouvy. Po odeslání okamžitého zrušení se nájemce stále nevystěhoval, tím pádem klient musel přistoupit k řešení soudní cestou, kdy byla podána žaloba na vyklizení nemovitosti. Klientovi byla poskytnuta součinnost při tvorbě žaloby na vyklizení nemovitosti.